

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői s kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íródjaja, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések folyótetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Hangok a Kronstädter Zeitunghoz.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Nemere“ 34. számában olvasóink egy német levelet t. Diamandi Manole urtól, mely a „Kronstädter Zeitunghoz“ küldtén be nem fogadhatott el, lévén benne egy kis rendre utasítás az általa közölt goromba kifejezésekért, — látva hogy ily igaz ártatlan megjegyzéseket sem mert e lap közölni, jónak láttuk jelen egyenesen öt illető cikkünket szinte a Nemerében közzé tenni, meg lévén győződve, hogy az illetők itt is találkoznai fognak sorainkkal.

Nincs utálatosabb bűn, mint midőn egy lap szerkesztő célját eltéveszti szerintünk egy hírlap képviselője szokott lenni pártfeleinek, s tükre azon nézetek s eszme cseréknek, melyeket egy életrevaló párt vitatkozáshoz illő módon szokott a nagy közönség bírálata elé tárni, ha ez áll, akkor vagy a Kronstädter Zeitung szerkesztője célját tévesztve helytelen irányba halad, vagy fájdalom, ha lapjából pártja határozott nézeteit kell olvassuk, ugy szászatyánkfiai balul fogják fel a kor intő szövegét, midőn a testvéri kötelekekből kibontakozván, a magyar és román nemzetiségeket oly nyiltan barbar képzettség nélküli népek, magukat cultivált nemzetnek proclamálják, — habár ezen állítások egész világosan kitérnek a Kronstädter Zeitung számából, nem hisszük, hogy maga a szász nemzet ennyire nekünk dobja a gorombaság keztyűjét, s azért ismétljük, hogy a Kronstädter Zeitung szerkesztője vissza élt a bizalommal, melyel pártja megajándékozta, midőn helyi viszonyok bonczolgatásánál egy ország 2 ős nagy nemzetiségét megsérteni, ellenük egy testvér nemzetet fölizgatni merészkedett.

Tiszteljék mi hazánk jelen átalakulási korszakában az egy cél felé törekvő különvéleményeket, s igen nagy örömmel olvassuk az eszmeeserek helyes folyamatát, azonban ha azok az illem határain túl terjednek, ha világosság helyett sötétséget, barátságos vitatkozás helyett, goromba élezi ellenszenveket hoznak, azokat megvetni honfiúi szent kötelességnek tartjuk. —

Ha az ügyeket közelebről vizsgáljuk, ugy találjuk, hogy mióta a Nemere megszületett, folytonos üldözés, becsmérlés lett osztály része, sőt a Kronstädter ur a versenytársi szerepről megelégedésével, kurtaláló dühönczködéseivel jogtalan almákba is bele harrp, pedig mi azt hiszzük azért, nem kellene hogy kétségbe essék, hogy az ifju nemere virágozik, mert

a közönség sokkal inkább olvassa a pro- és contrát, az ügyek helyes vitatását, mind az eddigi szokott egy forma Stylbe megjelent érdeknélküli közlemények szótárát s így bizton hisszük, hogy a Nemere megjelenésével csak nyert a Kronstädter is, természetesen, ha az ókor ódon fészkiéből kibuvik s talpra esett, tárgyhöz szóló cikkeivel gyönyörködteti olvasó közönségét. —

Mi idáig a Nemere minden megjelent számát figyelemmel olvastuk s méltán kérdehetünk bárkit, legyen részre hajlatlan bíró s ítéljen ha olvasott abba egyetlen betűt, mely a szász nemzetet sértené? mi merjük állítani, hogy nem, sőt ellenkezőleg az érdemek egyik igen szép baberát tűző homlokára társnemzetünknek, hogy azonban ezen átalakulási korszakban a szász nemzet némely hősei bizonyos tekintetekből hazánk alkotmányával homlok egyenest akarnak izgatni. Hogy azok kik Bach büvös takarója alatt saját nemzetük rovására hizni tanulnak a szabadság, egyenlőség, testvériség szent füzérét akarják széttépni, s hogy a Nemere ezt a nép fülébe sugta, hogy a testvérisülési ünnep alkalmából szász atyánkfiaitól e méltó példa követésére fölhívta, ez egyedüli bűne a Nemerének, melyért a Kronstädter ítélő széke előtt áll s vele együtt a magyar s román nemzet.

Azonban vigasztal azon tudat, hogy a Kronstädter nem igen tartozik azok sorába, melyet a közönség mohó vággyal kíván olvasni, s így nem sok szem gyönyörködik irigy, becsmérlő soraiába, sőt hálá az égnek igen sokan vannak saját nemzetfelei közül, kik eljárásával, s helytelen közleményeivel nincsenek megelégedve.

Roszul esik talán a Kronstädter Zeitung szerkesztőjének kissé keményebb hangon írt nyilatkozatunk. Azonban vagy a korábbi lapjait olvassa, vagy azon cikkeket, mely ezen aláírással van ellátva: „Einer von den Wenigen, die sich einbilden, Patrioten zu sein“ s kérdezze önmagától, ha megérdemli e méltó pirongatásunkat? láté abba olyasmit, a mit neki érinteni nem volt jogos, felismerie benne a társnemzetek lovgiatlan megrésztését? Nekünk e cikkekre válaszolnunk nem szabad, mert egy megátalkodott cikkíró nem érdemes egy nemzet haragjára, hanem ha a Kronstädter Zeitung szerkesztője e cikkbe azt látandja, mit értelmes emberek, ugy máskor válogassa meg darabjait mielőtt hangversenyt rendezne, s ha organumai lelkiismerények, lelki vagy kedély beteg, tegye a Téboldyába addig, míg helyes eszméltüket vissza nyerik s ne engedje, hogy örült kezek

konkolyt hintsenek az ártatlan nép szentelyébe, közös hazánk békés polgárainak szívébe.

Azt kérdi a Kronstädter szerkesztője talán, hogy mi van e cikkbe izgató, sértő- és becsmérlő? Dióhajba szórítva csak rövidüden a következőket emeljük ki: „Embertömegnek nevezi a Brassói és Háromszéki magyar és román intelligentiát, a közös hadsereg s honvédség összes helyőrségi tisztí karát — kormányunk böles intézkedésébe ítűköző francia tüntetésnek nevezi a magyar és román testvér nemzetek egyesülési ünnepélyét — kicsinlőleg nyilatkozik e két nemzetiség culturájáról, oskoláiról — szellemi képességéről, s nemzetiségét minden tekintetben ezek fölé helyezi.“

Meg kell hogy sugjuk a Kronstädter Zeitungnak, hogy nem a mi testvérisülési ünnepélyünk, hanem az ők győzelmi öröm estélyük nevezhető „tüntetésnek“ nemzet haza — s a hon ellen, megsugjuk neki, hogy a testvérisülési ünnep tagjai, a kik nem feledkeztek meg az ünnepélyen a szász nemzetért poharat emelni, ha nem magosabb de a míveltség azon színvonalán állanak, mint a győzelmi örömestély hősei, kik ábrándos mamorukba a társnemzeteket egészen feledték, — megsugjuk, hogy a hazánk fölött elvonult viharok mig nemzeti fejlődésébe a magyar és román nemzetiségeket akadályozta, addig talán a szász nemzet érezte jótékony hatását a koronkint eltűnt absolut kormányok kegyének, így például a székely gyerek el volt tiltva az oskoláktól mert mindenik kivétel nélkül zsenge ifjuságába zászló alá hivatott s örökös katonája lett a hazának, s ha néhány külföldre menekült is oskoláit folytatandó, mint szökevény hozatott vissza, — továbbá nemzeti irodalmunk el volt temetve, s néha még szökevényünk sem volt szabad annya nyelvünkön — s da-

urnak, hogy a társnemzetek culturája nincs alantabb fokon, mint az övék, mert még nem győződttünk meg ha valjon melyik ágában tettek különös előhaladást, hisz az ipar s különösen a kereskedelem s gazdaszat terén lehet, hogy mások fölöttök állanak, — a tudomány művészet, s a civilisatió egyéb ágaiban plane nem igen dicsekedhetnek kitünőbb universalis egyénekkel mint mi, — kár, hogy külön zárkozott hajlamuknál fova csak saját fényoldalukat tekintik az emberi gyarlóság nagyító szemüvegén, s más nemzetek koronkint szerzett vívmányait figyelmen kívül hagyják; osztán annál boldogabb, s virágzobb jövőt jósolhat magának egy ország, mentől nagyobb tevőkénységet, s versenyt fejtenek ki fiai, csakhogy a

TÁRCZA.

Poroszország létre jövelele és terjeszkedése

(Történelmi correpetitio)

írta a Denevér.

(Folytatás).

A háboru még az irt évben kezdetett meg és „ötvenhárom évig“ tartott; mert a poroszok posványos erdeikbe huzodván vissza, azokba csak fagy idején lehetett hatolni, s így a háboru jobbára csak télnek idején folytatott.

1237-ben „a kardlovagok“ is, kik 1201-ben szerveződtek, a német lovagokhoz csatlakoztak, s a keleti tengerig nyomultak elő, melynek környékén a Visztula mellett Thornt, Elbinget és több erődöt építettek.

A háboru tartama 19-dik évében az ország nagyobb része a lovagok hadai által el lett foglalva, s a lakosoknak bizonyos feltételek alatt s a keresztény hit felvételének elodázhatlan ígérete mellet ősi birtokuk is meghagyatott, a porosz nemesek pedig a lovagi rendbe is felvétettek és véreik legyőzésére fordítottak.

Persze a rendbe való felvétel roppant megtiszteltése volt a porosz nemeseknek, de még roppantabb haszon a lovagi rendre uézve, mely 1128. év-

ben Szent Agoston szabályait felvéve, mint egyházi szerszet szerveződve 1190-ben Bassenheimi Walpot Henrik nagy mester alatt fegyvert viselő lovag renddé alakult, melynek tagjai „evangeliumi szegénységre, nőtlenésre és feltétlen engedelmisségre“ voltak kötelezve, s így a rendbe belépők személyükkel birtokukat is a rend közönségének adván át, nőtlenésük folytán porosz nemzetiségüktől vékép elszakasztattak, s így „a leigázott nép vezetőitől örök időkre fosztatott meg.

Az utolsó szabad ős poroszok, miután erejük Tpirding tava vidékén véggépg megtörtetett, 1283-ban igáztattak le.

A mig ezen félszázadot meghaladó „civilisatori“ harczt folyt a német lovagok a keresztény hit terjesztése mellett slavismus kiirtásának s ennek helyébe a germanismus meggyökeresítésének alapkövét is meg tették az által, hogy a lemészárolt vagy elkergetett poroszok helyébe német gyarmrtosokat telepítettek az elfoglalt vidékre, sőt a Velencében székelte német lovagrendbeli nagy mester (Hoch-u. Deutschmeister) Feuchtwageni Siegfried Poroszországba költözvén át, Nogat vize mellett telepedett le és ott 1276. évben, némelyek szerint 1309-ben Mariensurg várát építette, mely 1457-ig volt a nagy mesterek székhelye.

Most a német lovagok uj birtokuk minden tekintetbeni miveléséhez fogtak, várakat alapítottak, a földmívelést, ipart és kereskedést virágzásnak indították, — Königsbergben, Kulmban és Marienburgban tudományos intézeteket állítottak fel valamint falusi oskolákról is gondoskodtak, — mely törekvésük folytán majd a német szokásokat és a német

nyelvet is meghonosították anyira, hogy a XIII. században a „borussok slaw nyelve“ véggépg elhangzott s a német nyelv lett az egyedül uralkodóvá, és a máig is ott gyakran található ow és wicz végzetű családí nevek maradtak a systematice kiirtott slavismus egyedüli viszhangjai.

A német vitézek a meghodított ország jövedelmeit szerzetük jóléte és fénye gyarapítására fordították. mit nyomban fényűzés, papi gög és kihívó elbizakodás követett.

Hatalmuk a XV. századig mind növekedett és birtokuk „Danczig városa és Pomerella“ tartomány által már is terjesztve lévén 1402. évben Luxemburgi Zsigmund német császár és magyar királytól (ki a 16 szédesi várost is jogtalanul bazánktól elszakasztván Kazimír lengyel királynak elzálogosította) a brandenburgi örgrófságnak az Oder vize jobb partján fekvő „Neumark“ tartományát 63.000 magyar forinton vásároltak meg.

Ugyan azon időben adta át Zsigmond császár 1415-ben Kosztinczban, a nürnbergi vágróff és 1411 óta brandenburgi helytartó VI. Hohenzollerni Frigyesnek, — kinek más szolgálatokon kívül tetemes pénz összeggel is tartozott, — a „brandenburgi örgrófság“ többi részeit, t. i. Kurmark, Mittelmark, Ukermark, Priegnitz és Altmark tartományokat zálog cim alatt, — de a kiváltás soha se következett be.

(Folytatása következik.)

hiúság, dicsekvés, ünhség, kérkedés, s ezek keserü szüleményei mások becsnérlése oly hatalmas szegénységi bizonyítvány, melyhez nem kell commentár.

Azért csak arra figyelmeztetjük Kronstädter urat, ha pártjának hiv közlönye akar lenni, ha elvtársait, nemzetiségöt képviselni akarja, hagyjon fel megkezdett szándékával, s egy hizonyos tárgyfeletti vitatkozásnál — legyen az egyéni, vagy országos — szóljon a tárgyhoz, keressen igaz és helyes érveket, melyekkel meggyőződéseit támogassa, — a fáklját, melyel a multak keserü csalodásaiból előre hatolhatni, lobogtassa magosan, ne ingerelje a társnemzeteket, s ne csepegtesse övébe az egyenetlenség mérget, hanem mint ellenzéki lap, ha külön ösvényen is, működjkék a nemzet és haza javára, ekkor örömmel fogjuk üdvözölni.

Többen Székelyek.

Magyar képviselőház.

A képviselőház f. h. 3-ki ülésének legnagyobb részét a képviselők mentelmi jogainak vitatása vette igénybe.

A ház többsége, melynek álláspontját Hoffmann Pál előadó és Hódosy Imre világosan és szerencsével védelmezték, Miletics képviselő kiadatását határozta el s ezzel megmentette a törvényhozást azon gyűlöletes vádtól, hogy tagjainak nem a nyilvános jog érdekében, hanem a jog körén tul is óhajt kiváltságot biztosítani.

Ezután az igazságügyminiszter felelt Dietrich ur minapi interpellációra; van reménye, hogy az új bíróságok már 1872 elején működni fognak; az elnöki állások kivételével az elsőbírósági helyeket nyilvános pályázat útján fogadja betölteni.

A ház végül tárgyalta és elfogadta a telepítvényesekről szóló tv.-javaslatot s megkezdte az első folyamodásu bíróságról szóló törvény tárgyalását. —

A 25-ös bizottság

április 30-kán délelött utolsó ülését tartván az előbbi jegyzőkönyv hitelesítése után, a törvényjavaslatban következőleg alapította meg az erdélyi részeket illetőleg és az első folyamodási törvényszékek és járásbíróságok székhelyeit: Kolozvár: Kolozsvár, Bánfi-Hunyad, Kolozs, Mócs, Sámossujvár: Szamosujvár, Hidalmás, Pánczéleseh, Szék. Torda: Torda, Maros-Ludas, Felvincz, Alsó-Jára. Szász-Régen: Szász-Régen, Görgény-Szt.Imre, Teke. Nagy-Enyed, Marosujvár, Balászfalva. Gyula-Fehérvár: Gyula-Fehérvár, Algyógy, Szászváros. Abrudbánya: Abrudbánya, Zalathna. Déva: Déva, Maros-Illye, Ráplod. Hátszeg: Hatszeg, Vajda-Hunyad, Puj. Nagy-Szeben: Nagy-Szeben, Szászsebes, Vizakna, Ujgyház, Szerdahely. Fogarasch: Fogaras, Alsó-Vist, Sárkány, Zernest. Brassó: Brassó, Hosszafalu. Sepsiszt. György: Sepsiszt.-György, Baroth. Kézdi-Vásárhely: Kézdi-Vásárhely, Kovászna. Csikszereda: Csikszereda, Csik-Szereda, Csik-Szentmárton. Gyergyó-Szentmiklós: Gyergyó-Szentmiklós, Ditró. Besztercze: Besztercze, Lekencze. Naszód: Naszód, Ó-Radna. Décs: Décs, Bethlen, Magyar-Lápos. Maros-Vásárhely: Maros-Vásárhely, Nyárad-szereda, Erdő-Szt.-György. Székely-Udvarhely: Székely-Udvarhely, Székely-Keresztur, Oklaud. Segesvár: Segesvár, Kóhalom, Nagy-Sink. Medgyes: Medgyes, Nagy-Selyk. Erzsébetváros: Erzsébetváros, Dicső-Szent-Márton, Bolkács, Radnóth.

Bányaügyekben az erdélyi részekben következő törvényszékek ruháztattak fel bírói hatósággal: az abrudbányai kir. törvényszék: a marosvásárhelyi királyi tábla s a körösbányai királyi törvényszék területein.

Az esküdtisékek rendezéséről szóló törvény megalkotásáig — a sajtó útján elkövetett oly büntetendő cselekvények felett, a melyek esküdtisék eleibe utalvák — a következő törvényszékek ruháztatnak fel bírói hatósággal az erdélyi részekben:

A kolozsvári királyi törvényszék: a kolozsvári, tordai, szamosujvári, enyedi, gyula-fehérvári, abrudbányai és décsi törvényszékek területein.

A nagy-szebeni királyi törvényszék: a nagy-szebeni, fogarasi, brassói, segesvári, medgyesi, dévai és hátszegi törvényszékek területein.

A maros-vásárhelyi királyi törvényszék: a maros-vásárhelyi, szász-régeni, naszódí, besztercei, erzsébetvárosi, sepsi-szt. Györgyi, kézdi-vásárhelyi, csikszeredai, gyergyó-szt. miklósi és székely-udvarhelyi törvényszékek területein.

Az igazságügyminiszter az első folyamodási k. bíróságok tetteles működésének megkezdésétől számítandó két év lefolytával, pontos statistikai adatokat fog a törvényhozás elé terjeszteni minden egyes törvényszék és járásbíróság ügyforgalmáról: hogy

azok alapján akkor, a törvényhozás mind a bíróságok számát, mind azok kerületét és beosztását, mind pedig a bírói létszámot véglegesen megállapíthassa.

Svajcz, Wettingen márczius 26-án.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur!

E hónapot vizsgák látogatásaival töltve el, a lelkesedés lángja emészt, mely nehogy explodeáljon: legyen szabad e vizsgák mikéntjéről néhány adatot nyujtanom.

Svajcz községi iskoláinak vizsgái rendszeren ápril hóban történnek; ekkor végezvén be a téli semestert. A vizsgálati idő hossza egy nap, melynek két szakasza szerint részben tesz vizsgát; d. e a 4 felső, — d. u. a 4 alsó osztály. Legtöbb községben fiuk és leányok együtt teszik a vizsgát, miután az iskolát is együttesen látogatták; tehát a megszakítás osztályok, nem pedig „nem szerint történik.“

Mint már volt szerencsém említeni egy levelemben; női munkákra minden község bir tanítónót, de a rendes és kötelezett tantárgyakat egy tanítótól hallgatják fiuk és leányok.

Ezen berendezés fölött több helyen nyilvánítva nem helyeslésemet, tanférfiak igyekeztek meggyőzni a felől: hogy ez együttes iskolázás paedagogia, erkölcsösség és később a gyakorlati élet szempontjából előnyösebb a nem szerinti elkülönítésnél. Tízetesebb figyelmem tárgyává téve e kérdést: még eddig oly indokokra találtam, melyek az előbbi érveket legyőzik.

A mi azt illeti, hogy nyolcz osztályt egy tanító vezet a legtöbb községben, — ha netán a községnek anyagi állapota engedné is a több tanítóról való gondoskodást, részemről helyeslem; sőt paedagogiai szempontból a legtöbb falusi népiskolának ily módon berendezését czélszerűnek találok. Igaz ugyan, hogy ily esetben a tanítónak a legszentebb erkölcsi kötelesség érzetből kell kötelemét teljesíteni, sőt feláldozni nyugalmanak jobb részét: egy jobb jövő előkészítéseért. Akárhány község állíthatna népiskolájához 2—3 tanítót, de nem teszi azt, mert tudja hogy annak a népnek mely egy község szűkkörében marad: önállóságra van szüksége, melynek alapját népiskolájában kell megnyerni.

Ezt pedig csak úgy érheti el, ha didactikai tapintatossággal az önmunkásságra van utalva már a népiskolában. Biztos ennek azon jó eredménye: hogy az életbe lépve önféjével gondolkodik és önlában jár, nem tájta száját mindenért másra.

Ily vezetéshez, a tanító részére kell egy kis methodika, melyet ha bir korán se kívánjon mágusi erőt, se ne képzellen a dolog nyitjához sisiphusi munkát.

Nem czéлом paedagogiai részletekbe bocsátkozni, azért csak annyit szabadjon még megjegyznem: hogy közelről se oly nagy hiány az, ha népiskoláinkban 2—3 tanító nem működik, sőt egy valódi többet ér 10 tanítót nevet bitorlónál. Ezen véleményemmel legkevésbé kívánom én az ugynevezett keleti kölcsönös tanítási módszert, a Bell- és Lancaster félélt, mely szerint ezer gyereket is egy helytt és egy időben taníthatni, mert tudom, hogy az pusztá gépiüsségre vezet.

Vissza térve a tárgyhoz, az komoly színezettel, jelentőségének megfelelően foly.

Mig nálunk rendszeren a bárgyú bámészködés és az együgyűeken való nevetésre a kíváncsiság színhelye — mintha mindenik egy-egy Thalia felszenteltje lenne: addig ez — csakis a dologhoz értő szakférfiak előtt — tanító és tanítvány közötti értelmes társalgásnak ünnepélyes nyilvánulása.

Korántsem afféle hocus-pokus ez, hogy oda gyűljön boldog boldogtalan, mint valami komédiára és kimulassa ott magát: a bámész tömeg láttára esztét vesztített növendékek badar mondásain.

A vizsgán rendszeren csak a kerületi sch. inspector, az iskolaszék és a tanügy által érdekelt néhány tanférfi jelenik meg. Ez azonban nem zár ki senkit a megjelenéstől, miután a vizsgák nyilvánosok.

(Folytatása következik)

A „német“ nem „szász.“

A Kronstädter Zeitung 72-ik számában a következőket olvassuk:

A brassói „német közönség“ nyilatkozata a szász győzelmi ünnepélyhez való állásáról.

Szerkesztő ur! Több magyar lapban a fordul elő, hogy Brassó „német“ lakossága közelebről győzelmi ünnepélyt tartott volna. Uraságod lapja, a midőn ezen ünnepélyről szól, — hasonlóképp egyik levelezője által az itteni „Nemere“ ellen hozott cikkben, oly kevésse bánik takarékosan a német névvel, hogy mi németek — kik szászok egyáltalában nem vagyunk, a következő helyreigazításra kényszerülünk. —

A jelen pillanatig meg voltunk szokva, hogy a „szász“ lakossággal szemben „németeknek“ hivjanak, épen így a szász lakosság magát mindig szásznak és nem németnek nevezte. Ebből kiindulva hatályosan ki kell emelnünk, miszerint a győzelmi ünnepélyt nem a német, hanem a „szász“ lakosság ülte meg; ezzel szemben a német lakosság a magyarok és románok testvéresülési ünnepélyéhez nagy számmal csatlakozott, a míg a győzelmi ünnepélytől merőben távol maradt. A némettség azért nem vett részt a győzelmi ünnepélyben, mivel ámbár hogy német, de nem particularisticus, vagy felekezeti; nem vett részt, lévén, hogy a szászoknak azon gyenge oldalát még nem fedezte fel, a melyik a közöttük letelepedő németekre vonzó erővel bírt volna; nem vett részt azért, hogy nem látta helyesnek német tüntetésekkel fellépni két más nemzetiséggel szemben a melyel a sorsnak minden körülményei között testvéri szeretetben kíván élni.

Kérjük, szerkesztő ur, ezen helyreigazító nyilatkozatot lapjába felvenni.

Külföld.

Francia ügyek.

Párisból, folyó hó 1-je reggelről jelentik: „Tegnap este a Porte Maillot és Montmartre közti egész vonalon retendő ágyuzás és puskatüzelés folyt. A foederaltak összes ütegei sortüzélést folytattak. — A polgárharc kezdete óta sohasem lehetett valami ehhez hasonlót hallani. Azt állítják, hogy a versaillesiak nyugaton az általános támadást megkezdték. — Itt ingerültség uralkodik. — Az utcákon megrémült csapatok gyülekeznek.“

Versaillesből f. hó 1-jén délben jelentik: az Issy-erőd délelötti 10 órakor fölttüző a parlamentair-zászlót.

Egy tiszt az erődbe ment, hogy a felkelőkhöz megvigye a capitulatio föltételeit. Az alkudozások végkép félbeszakasztattak.“

Több mérséklett párisi lap szerkesztői, miután vád alá helyeztetésök elhatározottak, kénytelenek voltak Párist elhagyni.

Rossel egy, a végrehajtó-bizottmányhoz intézett iratban elfogadja hadügyi delegáltá való kinevezetését, s ezt mondja: „Onök legteljesebb, s legelszántabb közreműködésére van szükségem, nehogy a jelen viszonyok sulya alatt lerokadjan.“

Párisban a magán távirtdai szolgálat ideiglenesen fölfüggesztetett.

A „Times“ egy cikkében kifejti, hogy a Páris körül jelenleg dühögő harc eseményei nem csak kebellázítók, hanem a jövőre nézve is baljóslatubb képet tüntetnek föl, mint a német invasió bármely eseménye.

„A német háboru“ — ugymond többek közt — „hét hónapig tartott, s Franciaországának több mind egy harmadán át folytattott egy majdnem 3/4 millió főnyi támadó hadsereg által, a leghidegebb telek egyikének közepén. Minden körülmény egyesült, hogy a harcznak elkeseredettség jellemét adja. A németek a francia népet saját öröklött ellenségüknek tekintik. Szükségés — mondák — egyszer mindenkorra végezni velük, kioltani bátorságukat, s megalázni kevelységüket. De mégis mindezen ingerlő körülmények daczára sem fődözhetünk föl azok eljárásában bármilyen olyast is, mit épen úgy föl ne ismerenék ezen versaillesiak, s párisiak egymással szemben való működésében, miután még csak egy hónapig állottak egymással harcban.“

A polgár-háboru gyűlölete oly elkeseredéssel bir, melyet nem szárnyalhat tul a Sedan után, vagy a januári hadjárat alatt érzett bármely elkeseredés. A most naponkint megújuló harcokban — az összes lapok szerint — sajtószertü kegyetlenség mutatkozik. Ama fegyverszünet, melyet csak nagy nehezen lehetett kinyerni, több száz szerencsétlen francia családnak a legretentőbb állásból való megszabadítása végett, csak néhány óráig tartott. Azzal az emberiség daczára lehető sokáig késtek, mivel egyik fél sem akart ellenségével alkudozni.

Moltke es Trochu nagyobb készségevel függesztették volna föl ellenségeskedésüket, mint ezen francia katonák s francia nemzetörök, kik még csak néhány héttel előbb egymás oldala mellet harcoltak. —

A commune párthivei azt mondják, hogy a versaillesi gyűlés támogatói oly emberek, kikkel csak szuronyok által lehet végezni. Semmiféle amnestiát sem kell azoknak adni; azokat, miután legyőzettek, le kell löni, mint a leggonoszabb büntevöket. —

Versailles hasonló módszerben tesz viszonnyilatkozatokat. Azt lehetne föltenni, hogy ezek pusztá szavak, de szerencsétlenségre minden tény, minden részről azt bizonyítja, hogy a harcoló felek még annál is hevesebb ingerültség által vannak elsodorva, melyet a megtámadó poroszok idéztek elő. Egészen

a fegyverszünet megkezdésére kitűzött időpontig, sőt még később is, a versaillesi ütegek bombákat vetettek a Neuilly-be való főbb elindulási pontokra, noha tudni lehetett, hogy az ott összegyűlekezettek nem a fölkelő csapatok, hanem oly nemharczolóak voltak, kik a szerencsétlen lakosok segélyezésére készültek indulni. Ezen egész időn át ok nélkül bombázták Párisnak ama részeit, melyekről tudva volt, hogy azok nem voltak megszállva a fölkelők által, mely bombázás a nép közt a legnagyobb ingerültséget idézte elő, és sokat tett a harc meghosszabbítására. Levelezőnk szerint, az egész napon át a versaillesi tisztek igen nagy idegenkedést tanúsítottak a fegyverszünet létezésének elismerésétől, mely idegenkedés több mint esztelené tetetett ama szellem vadsága által, mely azt sugallá:

„Azok dühösek voltak a miatt, hogy egyáltalában fegyverszünetet kelle kötniök a fölkelőkkel, s mindent elkövettek, a mit csak lehetett, annak meg-hiusítására.“

Másrésről semmi okunk sincs arról kételkedni, hogy a fölkelők ezen ingerültséget kamatostul fizetik vissza. Három hónap előtt a francziák, s az egész világon levő barátjaik tiltakoztak a németek bombázása ellen, s vértanuk gyanánt tisztelték a megölt vagy megsérült személyeket. Most francziák bombázzák Páris, az étellel, s tulajdonnal való oly teljes nem-gondolással, melyet a poroszok sohasem haladhattak volna túl, s tény, hogy a nem-harczók többet szenvedtek a küzdő felek bombáitól a múlt hónapban, mint a porosz ostrom egész tartama alatt.“ —

Legujabb.

Páris, május 3. A Vincennes-erőd helyőrségét Poroszország kívánatára lejobb kell szállítani.

Paris, május 3. A vincennei erőd őrsége a poroszok kívánatára lejobb szállítatik. Amiért és Neuillyben egyidejűleg hallatszik az ágyuzás és puskafűz. Miután a szövetségesek a versaillesiak által hátrálni kényszerítettek, az utóbbiak ma éjjel ismét elfoglalták az Issy erődöt és a helységet. Issy tehát most délen és keleten a versaillesiak ütegei által van fenyegetve. 3500 kőműves elfogadta a commune tanácsát és a nemzetőrséggel vonulnak a commune védelmére.

Bologna, május 4. A „Roma del Topolo“ című lap szerkesztője elfogadott; a házmotóznál a rendőrség isományokra akadt, melyekből kiderül, hogy a forradalmi párt fölkelés előidézését szándékolta.

London, május 4. Az alsóház Bright javaslatát elvetette.

A nőknek a szavazási jog 220 szóval 151 ellen megadatott; Gladstone ellene volt, a nélkül azonban, hogy a nők szavazási jogát elvben megtámadná.

New-York, május 3. Az Frie-vasut-kötvények angol birtokosainak kívánatára a törvényszék az Erie-vasut-könyveinek megvizsgálását elrendelte.

Prága, május 4. A cseh jogászegylet egy kérvényt intéz a miniszteriumhoz az iránt, hogy a törvényszékek belső hivatalos közlekedésébe is a cseh nyelv hozasék be.

Prága, május 4. A „Bohemia“ demontirozza azon hirt, mintha Beust és Bismarck között politikai levelezés folyt volna. —

Grätz, május 4. A neumarkti kerületben az ottani lelkész önkényileg bezárta az iskolát azon ürügy alatt, hogy az iskola az egyházközség tulajdona. A község az iskolát ismét fölnyitattá.

Krakó, május 4. A „Przegłond Polsky“ című lap Grocholsky kinevezését, mint látható és hivatalos jelét üdvözli annak, hogy a birodalomnak és a koronának azonosak az érdekei; a tartomány legmelegebb elismeréssel adózik a fejedelem ezen tetteért, és rokonszenven tekint Grocholsky egyéniségére: általában remelik, hogy ő felsége Galiciát látogatá-

sával fogja megtisztelni, a Galiczia sóvárogva tekint e látogatás elé.

Brüssel, május 3. Az „Independance belge“ Verriérsből e hó 3-áról jelentí: az éj Verriérs és Stembertben nyugodtan telt el. Goéhan tegnap a nyugalom komolyan megzavartatott.

A munkások díjt követeltek a munkaszabad napokért, azonban elutasították. Harcz fejlődött ki több munkás és öt zsan-dár között, kik kövekkel dobattak meg.

Több ház ostromoltatott és munkások és zsanárok megsebesítettek. E reggelen a zavarok Goéban tovább folytak. Attól tartanak, miszerint e zavarok káros hatással lesznek a verriérsi munkásokra. Az elővigyázati rendszabályok megtétettek.

Versailles, m. 4. Jules Favre mult éjjel Brüsselbe utazott, hogy a béketárgyalásokat vigye.

A „Sotir“ című lap jelentí: A köztársaság dreusi prokurátora az orleansi herceget fölszólította, hogy távozzék el Franciaországból.

Versailles, május 3. A csapatok megszállották az issy-i parkot és helységet; az erőd délen és nyugaton fenyegetve van a versaillesi ütegek által; 3500 szabdkőműves a commune mellett száll sikra.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Pesten 9-án éjjel 12 óra.
Erkezett 9-án 7 óra 35 perc.

Bismarck és Favre pénteken Frankfurtban megérkeztek. Kedden Bismarck vissza tér Berlinbe, addig a béke okmány meg lesz szerkesztve.

Thiers Gambettát Bordeauxban elfogatta. — A Szultán és a Kedivé között a viszony sulyosodik. Anglia pártolja a Kedivét.

Magyar színház Brassóban.

Mult esütörtökön május 4-én adatott: „Egy nő ki az ablakon kiugrik“. Vigjáték tánc és dalokkal 3 felvonásban Somolkytól. A közönség valóban élvezetes estélyt nyert, melyet nagy részben (Györf-fyné) mint Törő Bálintné ifju asszony kedves játé-kával idézett elő, igazán csak is elismeréssel szólhatunk e sok oldalú színésznőről — (Györfy) ki a kedélyes de egyszersmind, az aczél jellemű nagy-bátyját igen jól ábrázolta elebünk, kedélyességével mindig jó humorban tartotta a közönséget. — (Bács-né) nem kevésbbé fel fogta szerepét, és azt iparkodott helyes móddal jellegezni. — (Ifj. Bács) a ne-jéért epedő bárod nem elég tüzzel — de mind a mellett szerepében helyén volt.

Szombaton azaz május 6-án (Györfy Erzsébet) jutalmául, itt először: „Finlandi János“. Történeti drama, 5 felvonásban (fényes jelmezekben) fordította Kossuth Lajos, (a színház zsufozásig telve) megmutatta közönségünk, hogy méltányolni tudja azt, a kit szeret.

A 3-ik felvonásban megjelenő jutalmazottat, viharos tapsal és koszorúkkal fogadta, s jutalmul a közönség ezen méltánylásáért, (Györfyné) a 4-ik felvonás változásában, midőn as örjögési jelenete volt, — meghálálni akarta a közönségnek iránta tanusított részvétét, mivel a jelenete igazán jól sikerült volt.

(Ifj. Bács) a szenvedő herceget jól személyesíté, különösen a 4-ik felvonásban tökéletesen othon volt. (Osváth) a királyt egy kevésbé csendesebb pathossal is vehette volna, — némely helyen, kü-lömben egy-egy jelenetben jó volt. (Bácsné) mint királynét, el nem mulaszthatjuk, megdicserni izlés telyes öltözékéért, az ipar is meglátszott, igyekez-zék is azt mindig jobban kifejtetni. — (Török) az intricus cancellárt jól adta. — (Id. Bács) Braske titkos tanácsos a — de egyszersmind igazságos. a közönség elismerésével találkozott; (Gyergyói) Richersz gróf szép jellemű szerepét elég melegséggel adta — — — Igy tehát, nem marad egyéb hátra mint

azon ajánlatot tennünk, hogy csak bátran előre! „Mert a hol szorgalom és erős akarat — ott elismerés és jutalom is van.“ —t.—

Kedden május 9-én bérlet 12-ik szám „A GYÖNGÉD ROKONOK“ családi életből merített jeles vigjáték 3 felvonásban, fordította Radnótfai.

Csütörtökön május 11-én bérlet 13-ik szám: „EGY JÓ MADÁR“, eredeti jeles vigjáték 3 felv. írta Szigeti József.

Szombaton május 13-án bérlet szünetben (ifj. „Bács Károly és neje jutalmául“ „A HARAMIAK“. Drama 5 felvonásban Schillertől.

V e g y e s.

(Selyembogártojás.) Szerkesztőségünk-nél nagyobb mennyiségű egészséges selyembogár tojás Sander Prázmári erdész által az erdélyi selyem tenyészést emelendő azon ajánlattal tétetett le, hogy mind azoknak, a kik abból részesülni kívánnak, ingyen részesítsük.

Ennélfogva felhívjuk mind azokat, a kik selyembogár tenyésztéssel akarnak foglalkozni, hogy a leggyorsabban tudassák mekkora mennyiségre van szükségük, szerkesztőségünk mind addig a míg abból tart mindenkinek legszivesebben küld.

Gazdasági és más jótékony egyleteket Helységek előljárok s. a. t. felszólítunk hogy körükben e tekintetben működjenek, hogy a több száz latból álló készlet legfinomabb japáni zöld fonó selyembogár tojás, minnél előbb ki legyen osztva.

Mint már említettük a tojás maga ingyen osztatik ki, és a megrendelő csak is a rendes posta vitel-árat hordozandja.

(Magyar-román szótár írta Baritiu György). Brassai esküdt polgár, az erdélyi román irodalmi társulatnak tagja és titoknokja s. a. t. 1869. Nagy 8-ad rét 41 iv. Ara keményen kötve ft. 3.70, füzve ft. 3.20 o. é.

Megszerezhető minden hazai könyvkereskedőknél, valamint Römer & Kammer nyomdászoknál is, vagy egyenesen a szerzőtől itt helyben.

El nézve atól, hogy ezen szótárnak mintájára van ki dolgozva, annak román része, pedig a legszigorubb bírálatokat már is kedvezőleg ki állotta, de részünkről ezen munkát hazafuín és lélektani szempontból is ajánlandonak véljük. Az ugyanazon egy hazában lakó népek csakis nyelvöknek kölcsönös megtanulása által közlekedhetnek és ismerhetik meg egymást; ellenben mind addig, míg azok kénytelenek egy harmadik nyelv segítségével tolmácsoltatni maguknak véleményöket és érzelmöket, a valóságos egyetértés ki nem kerülhető akadályokra talál.

Mivel minden szótár használatánál valamely nyelvtani előkészület is szükséges, ugyan ezuttal megemlítendőnek véljük, hogy „magyar-román nyelvtan“ kánonok Fekete János urtól, Román-magyar „nyelvtan“ pedig gymnasiumi tanár „Baritud Octaviustól“ Kolozsvári kereskedő „Stein János“ urnál kaphatók.

Közgazdasági rovat.

Brassói piac május 5-en 1871.

64 kupás köből. Tiszta buza ft. 7—7.40. — Rozs ft. 5.30—5.40. — Zab ft. 2.90—3. — Árpa ft. 4.20. — Borsó ft. 8. — Fekete borsó ft. 4.10. — Paszuj ft. 4.20. — Lencseb ft. 6.40 kr. — Török buza erdélyi ft. 5.20. — Oláhországi ft. 5.60. — Lenmag ft. 10.40—11. — Kendermag ft. 4. — Köles ft. 4.40. — Sárga kása ft. 8.80. — Árpa kása ft. 9.80—11. — Gyöngy kása ft. 12—18. — Div ft. 5.20. — Egy mázsa szalona ft. 30—32. — Háj ft. 36. — Füstös szalona ft. 35—36. — Füstös sonka csontal ft. 40. — Csontnélkül ft. 44. — Szalámi ft. 54—58. — Fagyú gyertya ft. 32.50. — Takaréki gyertya ft. 35.50. — Hamuzsir ft. 15.50. — Skumpia ft. 5.40—6.40. — Kender ft. 18—22. — Egy kupa hájzsír kr. 84—88. — Tehénvaj ft. 1.70—1.80. — Juhvaj ft. 1.24. — Márhahus kr. 20. — Disznohus kr. 24. — Nyers bőr nagy készletekben van de nem ke-restetik. —

Bécsi börze május 8-án. Brassói pénzárak m. 8-án.

Pénzemek.		Pénzemek.	
Arany	5. 90	Arany	5. 84
Napoleon'd'or	9. 91	Napoleon'd'or	9. 86
Ezüst	122. 50	Magyar 20 franc	9. 84
Magyar földtchem.	79. 80	Ezüst huszas	41. —
Erdélyi „	75. —	Tallér	2. 50
Banati „	77. 80	Török lira	11. 28

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

COPONY MÁRTON, Gőzgép koczka padozat gyára

Brassóban.

A szobának padozatja nem csak annak szépségére, de az abban lakók egészségére is nagy befolyással van. Rosz padozat nem csak hogy a pince nyirkát magába veszi, sőt még át is bocsátja, a mellett aval kellemetlen surlás is egybe van kötve, a mely csuzt és más betegségeket idéz elő.

Gőzgép-koczka-padozat gyárom felállítása által azon helyzetben vagyok, hogy mindennemű padozatokat jó és száraz fenyő és tölgyfából, mely utóbbiak különösen alkalmasok nyilvános épületek, üzleti, vendéglői és vasuti helyiségek számára, valamint kitűnő szépségűet finom koczka padlozatot lak és disz szobák számára a legjutányosabb árakban helyre állítani. 87 1—3

Megrendeléseknél szolgálók fából készült mintákkal, a melyek a választhatásra sokkal alkalmasabbak, mint a könyomat minta kártják.

Erdélyi

Földtermentesítési kötvényeket

alóírt minden időben a legelőnyösebb áron sőt a Bécsi árfolyam szerint is megvásárol.

ANGELOVITS GERGELY,

pénzváltó Brassóban.

88 1—3

PAP FERENCZ nádszék- és butorgyártó.

Figyelmébe ajánlja a t. cz. közönségnek jó és oltsó nádszék, fotelle, kanape, pione és több fából való szobabutorait.

Megrendeléseket elfogad, és a távolabb vilékre is gyorsan készkőzöl. Kivánatra mintakártyákat bérmentesen küld.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Gyára és raktára vagyon Brassóban, a Nagypiatzon 326. szám alatt a Remenyik-féle házban a rendőrség (22) mellett. 18—0

ORGONÁK!!!

A nagyérdemű egyház előljároságoknak figyelmébe ajánlja alóírt, hogy új orgonák a jelen korszak szerént különféle dispositiókkal bár minő nagyságuk készítését elvállalja. (79 4—0)

Kitűnő változatok ára 50 frtt. föl 300 frtig. Továbbá minden régi orgonák javítására és módosítására ajánlkozik oltsó árban, több évi jót állás mellett.

Brassó, Bolgárszeg 1436 szám.

NAGY J.,

orgona- és zongoraművész.

Knopf Vilmos,

gyakorló orvos, 84 3—3
lakása nagyutca 531 szám alatt.

Figyelmesztetés.

Az ujonnan szerkesztett és megerősített Brassói r. kath. egyházközségi képviselőre vonatkozó szabályok nyomán az egyházközségi új képviselő tagjainak lajstroma összeállított, miről az egyházközségi tagok azon megjegyzéssel értesítettek, miszerint a netaláni felszólamlások a plebániái hivatalnál, a hol a lajstrom folyó hó 9-kétől 22-kéig megtekinthető, bójelenthetők.

Brassó, 1871, május 7-én.

89 1—3

A rk. egyházközségi képviselő.

Előpataki ásványvíz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és márczius havakban töltött víz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és mártius havaiban a főkútból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi víz és úgy töltessék, hogy a víz minősége iránti minden igénynek elég legyen léve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetők.

Lehető hamisítások kikerülése céljából a raktáramból kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán,” közepén pedig „1871” olvashatók. Továbbá örömemre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatású víznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egyesület (Consumverein) eszközli.

Egyszersmind ajánlom a felügyeletem alatt készült

„Előpataki hajtó pezsgő-porokat”

melyeknek főraktára Brassóban Száva Gerő urnak „a koronához” czimzett gyógyszerárában van.

Dr. Otrobán Nándor.

42 11—0

Árlejtési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési miniszteriumnak 1871. márcz. 21-én 14.902—1870 sz. alatt kelt magas engedélyezési rendelete folytán a héjjasfalva-csikszeredai utvonal II-ik szakaszán, u. m. Timafalva felső végétől a détsfalvi fedelehidig nyúló utrészen többféle építkezések lévén, azok közül jelenleg 6 kö-áteresz egy kis fafelzetű hidra, 552 kerékvetőre 256 f.-öl korlátfára és egy 1 öl hosszú kis jászolgátra, f. évi május 15-én délelőtti 10 órákor, ns. Udvarhelyszék közházának nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni, mire is a vállalkozni kívánók ezennel meghivatnak.

A 6 átereszre és a kis hidra van engedélyezve anyag- és mester-műbérre 2049 frt. 94 kr.

Az 552 kerékvetőre engedélyezve anyag- és mester-műbérre 743 frt. 95 kr.

A 256 korlátfára engedélyezve anyag- és mester-műbérre 8 frt. 3 kr.

Összesen 3263 frt. 88 kr. osztr. értékben.

Azonkívül pedig a udvarhelyi sz. közelebb eső közmunkaerőből fog vállalkozónak adatni a fenn megnevezett munkákra segítségül 645 kézi és 207 igás napszám.

Az ezen építkezésekre vonatkozó tervek — egységi és összesített árjegyzékek — mint szintén az árlejtési részletes és általános feltételek is, — az árlejtés idejének bekövetkeztéig megtekinthetők lesznek a sz.-udvarhelyi m. kir. mérnöki hivatal irodájában, a bethlenutczában Kovács Domokos házában a szokott hivatalos órákon, u. m.: délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 6-ig.

A váltalkozni kívánók kötelesek az árlejtés megkezdése előtt a kikiáltási összegnek 5% százalékát n. 3263 frt. 88 krból 163 forintot bánatpénzül letenni, melyet a vállalkozó az árlejtés végén 7% százalékra tartozik biztosítékpénzül kiegészíteni; a többi pedig bánatpénzét visszakapja.

A szóbeli árlejtés megkezdéséig elfogadhatnak írásbeli ajánlatok is, ha azok szabályszerűleg szerkesztve s bánatpénzzel fedezve küldetnek be.

Szekely-Udvarhelytt, 1871. ápril 20-án.

Daniel Gábor,
főkirálybíró.

85 3—3